

Grensesnittet fartøy - innretning

Birgitte Rødsæther,
Petroleumstilsynet

Solstrand 01.12.2016

Oppdraget fra Arbeids- og sosialdepartementet knyttet til bruken av såkalte flerbruksfartøy

- **Gi en faktisk beskrivelse av situasjonen**
Utviklingstrekk, type operasjoner, omfang, handlingsmønstre, tid på norsk sokkel
- **Gi en rettslig beskrivelse av situasjonen**
Herunder folkerettslige forpliktelser og avgrensingsproblemer eller gråsoner i regelverket
- **Ikke vurderinger, anbefalinger eller tiltak fra Ptil**

Bakgrunn, fagforeningenes syn

- **Økt fartøysbruk på sokkelen, økt bruk av fremmedflaggede fartøy og utenlandske arbeidstakere**
 - Ønske om mer norsk lovgivning, særlig arbeidsmiljøloven på fartøy
 - Ønske om Ptil som myndighet
 - Påstander om dårlig sikkerhet
 - Påstander om sosial dumping og tap av norske arbeidsplasser
- **Eksisterende regelverk påstås å være utydelig og ikke tilpasset endringen i fartøysbruk**
- **«Lovløse oljearbeidere»**

Involvering av arbeidslivets parter

- Innspill fra partene i Regelverksforum
- Innspillene inngår i rapporten

Hva er «flerbruksfartøy»?

- Et fartøy som er base for servicetjenester i petroleumsvirksomheten til havs?
- Ikke entydig og konsistent bruk av begrepet
- Faller inn under begrepet «forsynings- og hjelpefartøy» slik det beskrives i lov og forskrift

Eksempler på «flerbruksfartøy»

Island Offshore

- Island Frontier - ship shaped
- Island Constructor – ship shaped
- Island Wellserver - ship shaped

SUT
Innretning

Særegenheter ved denne type fartøy

- Internasjonalt virksomhetsområde, de fleste fartøy benyttes både på norsk og utenlandsk sokkel
- Redere eier fartøyet og har maritim drift
- Entreprenører leier og utfører oppdrag med fartøyene
- Prosjektarbeid forberedes på land (engeneering, verktøyutvikling, planlegging)
- Består av maritimt personell og prosjektpersonell -«oljearbeidere»

Økt aktivitet med fartøy på norsk sokkel

- Flere havbunnsbrønner og mer infrastruktur gir økt fartøysaktivitet
- Variert bilde av ulike fartøys aktivitet på både norsk- og utenlandsk sokkel
- Overføring av oppgaver fra innretning
 - til innretning med skipsskrog
 - til fartøy
- En betydelig aktivitet med «flerbruksfartøy» i norsk petroleumsvirksomhet

Petroleumsvirksomhet utføres både av innretninger og fartøy

- **Petroleumsvirksomhet**, petrl. § 1-6 c)

«all virksomhet knyttet til undersjøiske petroleumforekomster, herunder undersøkelse, leteboring, utvinning, transport, utnyttelse og avslutning samt planlegging av slike aktiviteter, likevel **ikke** transport av petroleum i bulk med skip»

- **Innretning**, petrl. § 1-6 d) 1. setn.

«installasjon, anlegg og annet utstyr for petroleumsvirksomhet, likevel **ikke** forsynings- og hjelpefartøy eller skip som transporterer petroleum i bulk»

- Tilsvarende i rf. § 6 g) og d)

Folkeretten

- Havrettstraktaten 1982 (UNCLOS) viderefører prinsippene i Kontinentalsokkelkonvensjonen
- Kyststatens jurisdiksjon knyttet til av petroleumsvirksomhet i den økonomiske sone og på sokkelen
- Lovreguleringen av petroleumsvirksomhet er begrenset til *installasjoner og anlegg, og aktiviteter på selve installasjonen*
- Lovreguleringen av skip/fartøys petroleumsvirksomhet er begrenset til *sikkerheten for installasjonen* skipet utfører aktiviteten mot, men ikke sikkerheten og andre forhold på skipet som sådan
 - Resterende reguleres av flaggstaten

Havrettstraktaten, sentrale bestemmelser

- Art. 77: Kyststaten har suverene rettigheter mht. å undersøke og utvinne naturressursene
- Art. 60 jf. 80: Suverene rettigheter til å regulere installasjoner og anlegg på sokkelen
- Art. 60 nr. 4: Kyststaten kan etablere sikkerhetssoner for å ivareta sikkerheten for installasjoner og anlegg
- Art. 92: Skip kan kun seile under ett flagg, og flaggstaten utøver eksklusiv jurisdiksjon over skipet i internasjonalt farvann
- Art. 94: Flaggstatsforpliktelsen omfatter jurisdiksjon og kontroll av administrative, tekniske og sosiale forhold på skipet

Folkeretten og norsk regulering av sokkelen

- Norsk petroleumslovgivning følger de folkerettslige regler for regulering av kontinentalsokkelen
- Ot.prp 72 (82-83) s. 12;
 - NOU 1976:59, utredning fra Sjølovkomiteen: Forholdet m/m. kontinentalsokkelstaten og flaggstatens jurisdiksjon

«..kyststaten har etter folkeretten uinnskrenket jurisdiksjon over selve innretningene, men at jurisdiksjonen ellers i sikkerhetssonen rundt en innretning er begrenset til det som følger av formålet med sonen, nemlig å beskytte innretningene»

Innretning eller fartøy?

- Skillet presiseres i Ot.prp. 43 (1995-96) s. 30
- Avgjørende hva enheten brukes til / type aktivitet
- Momenter
 - **Sentrale petroleumsaktiviteter?** (boring, utvinning, prosessering)
 - **Direkte kontakt brønn- eller prosesseringsanlegg?**
(brønntesting,-overhaling,-stimulering, mudbehandling, vanninjeksjon, bruker utstyr direkte knyttet til en brønn)
 - **Behov for aktiviteten under hele eller det vesentligste av utvinningsperioden og som fremstår som en forutsetning for eller en integrert del av det å drive utvinning?**
...for eksempel floteller. Selv om kun brukes i en kort periode

Innretninger

Ot. prp 43 (1995-96)

- Eksempler på petroleumsvirksomhet som utføres med fartøy, «forsynings- og hjelpefartøy»

-beredskap

-konstruksjons

-reparasjon- og vedlikehold

-kabel- og rørledning

-slepe

-anker

-ferdigstillelser

-dykker

-geologiske og seismiske undersøkelser

- Enheter som utfører mer verkstedslignende arbeid, eks. ferdigstillelse, reparasjonsarbeider og vedlikeholdsarbeid av utstyrsdeler

Veiledningen til rammeforskriften § 3

- Rf. § 3 Anvendelse av maritimt regelverk
- Aktivitetsavhengig hvorvidt enheten er innretning eller fartøy
- Eksempler på hva som er henholdsvis innretningsaktivitet og fartøysaktivitet

Innretning: Brønnintervensjon med styring brønnstrøm, utstyr føres inn i brønnen (eks. kabel el. kveilerøperasjoner)

Fartøy: Eks. ulike pumpeoppgaver via ventiltre eller brønnventil uten styring av brønnstrøm, eller vedlikehold av ventiltre og utstyr på brønnrammen, og utskifting av utstyr på havbunnsbrønner

Hva gjelder for fartøy

- Fartøyet driver petroleumsvirksomhet, men begrenset anvendelse av regelverket
 - Rammeforskriften, innretningsforskriften, styringsforskriften, aktivitetsforskriften
- Sikkerhetsbestemmelsene med hjemmel i petroleumsloven gjelder for den *funksjon* fartøyet utøver i petroleumsvirksomhet, ikke fartøyet som sådan
- Resterende reguleres av flaggstaten
- Kan være uklart hva som kan reguleres / hvilke krav som gjelder

Hva gjelder for fartøy

- **Generell anvendelse av petroleumsregelverket**
 - Rf. § 10 om forsvarlig virksomhet (og petrl. § 10-1)
 - Rf. § 7 (2) om påseplikten
- **Eksplisitt regulering**
 - Rf. § 29 om samtykke
 - If. § 69 om løfteredskap
 - Af. § 90 om krav til posisjonering
- **Tilsynsmyndighetenes adgang til fartøy**
 - Rf. § 63

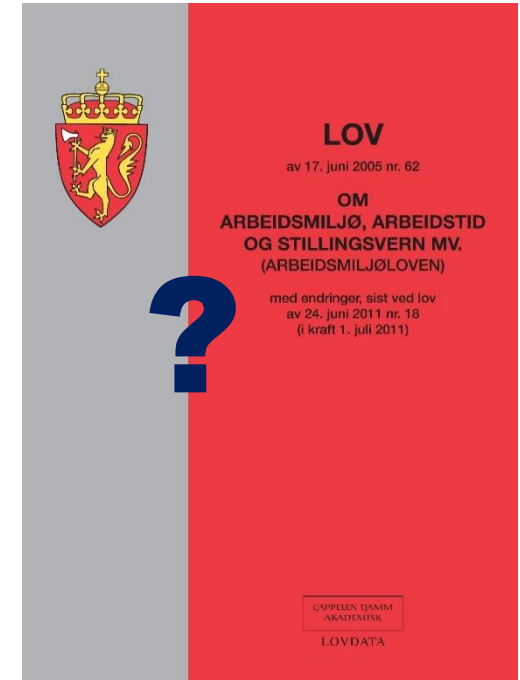
Hva gjelder for fartøy

- Andre krav;
 - Sikre forsvarlig utøvelse av petroleumsfunksjonen slik at fartøyet ikke påfører skade på innretninger, personell om bord på innretninger, eller ytre miljø
 - Stille krav til den spesifikke aktivitet; planlegging og gjennomføring jf. aktivitetsforskriftens bestemmelser i medhold av petrl. (af. kap VII)

Hva med regulering av arbeidsforholdene på fartøy?

- Sjøfart er unntatt fra arbeidsmiljøloven, aml. § 1-2 (2 a)
- Aml. gjelder for petroleumsvirksomhet på sokkelen jf. § 1-3 (1)
- (3) Departementet kan i forskrift unnta virksomhet i første ledd
 - Rammeforskriftens § 4 om arbeidsmiljølovens anvendelse i petroleumsvirksomhet til havs..

Rammeforskriften § 4

(1) Aml. og rf . gjelder for **bemannede undervannsoptaksoperasjoner** i petroleumsvirksomhet som blir utført fra innretninger eller fartøy

Rammeforskriften § 4

(2) Unntatt fra aml. og bestemmelser med hjemmel i aml. er

a) forsynings-, beredskaps- ankerhåndteringstjeneste med fartøy, seismiske og geologiske undersøkelser med fartøy og annen sammenlignbar aktivitet, som regnes som **sjøfart**

b) fartøy som utøver konstruksjons-, rørleggings-, eller vedlikeholdsaktiviteter i petroleumsvirksomheten, **dersom ikke noe annet blir fastsatt særskilt av Arbeidsdepartementet ved forskrift eller enkeltvedtak**

- Arv fra «Bullutvalget», NOU 1989:15 Arbeidsmiljølovens virkeområde i petroleumsvirksomheten
 - «..såfremt fartøyet befinner seg i nær tilknytning til en innretning» (plassering, virksomhetens art, tidsrom)
 - Må uansett være i overensstemmelse med folkeretten

Veiledningen til rammeforskriften § 4

- Skillet innretning – fartøy følger petroleumsloven
- Men arbeidsmiljøloven og Ptils forskrifter med hjemmel i aml. har et snevrere anvendelsesområde enn petroleumsloven med forskrifter
- (2) b): «Det er forutsatt at adgangen til å fatte slike vedtak kun skal brukes dersom det foreligger særlige grunner».

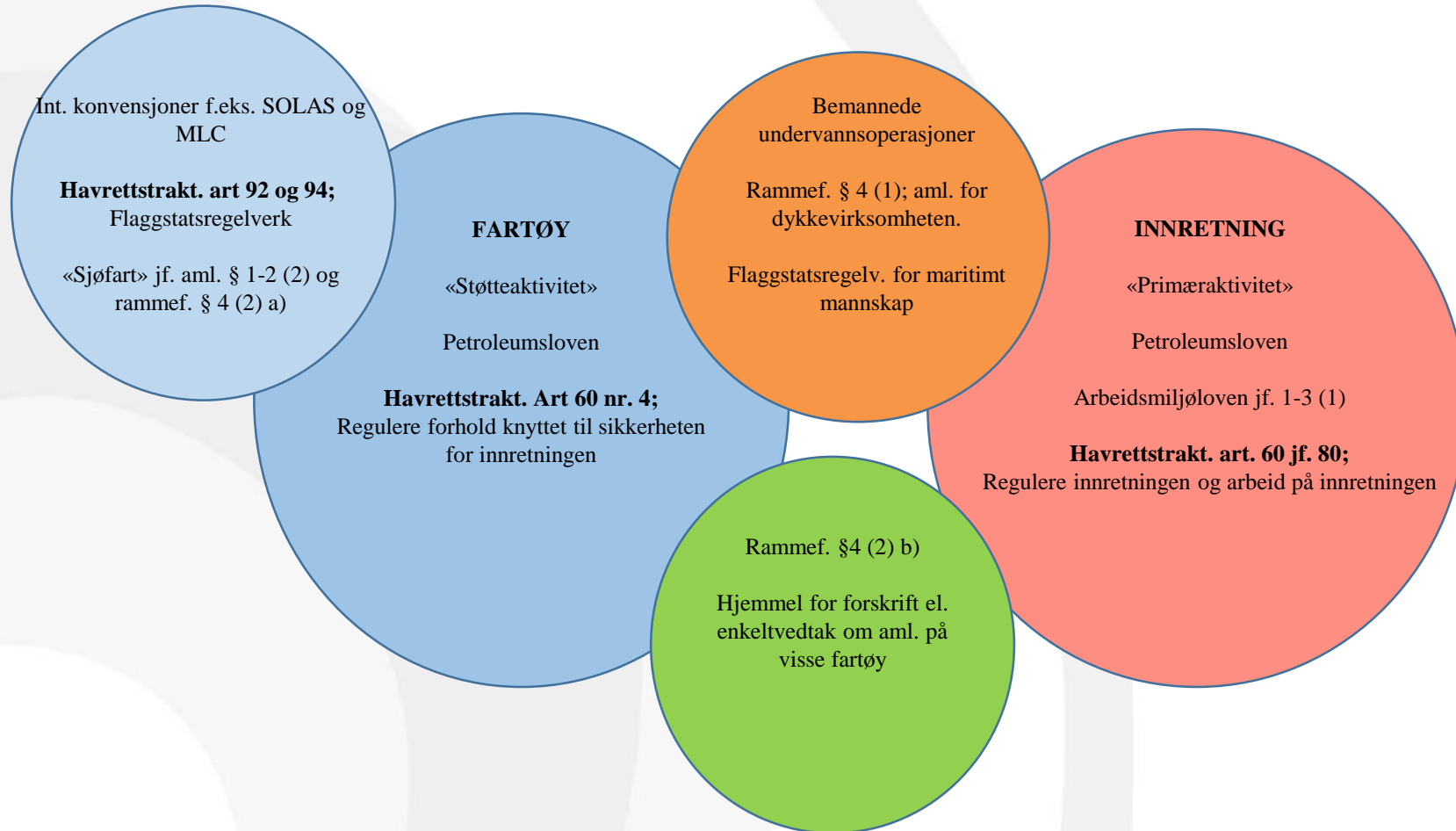

Arbeidstakere som er tilknyttet et fartøy men utfører arbeid om bord på innretning

- Eks. fjerningsarbeid utført av arbeidstakere tilknyttet et løftefartøy
- Arbeidet er omfattet av Ptils forskrifter
- Kan være uklart hvilke av Ptils forskriftsbestemmelser med hjemmel i arbeidsmiljøloven som gjelder for arbeidstakeren

Regulering av fartøy vs. innretning

Flaggstatsregelverk og internasjonale konvensjoner

- Sikkerhet og arbeidsforhold på skip er i stort omfang regulert i internasjonale konvensjoner og skal gjennomføres i flaggstatsregelverk
- Eksempler internasjonale konvensjoner om sikkerhet for skip og mannskap:
 - SOLAS (Safety Of Life At Sea)
 - STCW (Convention of standards of Training, Certification and Watchkeeping Code)
 - ISM-koden (International Safety Management Code)
 - MLC (Maritime Labour Convention)
 - Sertifikatkrav
 - Havnestatskontroll
 - Unntaksadgang fra MLC hvis tvil om «sjøfolk»

Ikke-maritime stillingsgrupper og lovvalg

- Unntaksadgangen fra MLC (Maritime Labour Convention) for ikke-maritime stillingsgrupper om bord
 - Kan øke muligheten for konflikt ift. lovvalg
 - Flaggstatsregelverk vs. annen arbeidsrettslig regulering som IP-rett
- Omfang av unntak fra MLC ukjent

Flaggstatsprinsippets gjennomslagskraft

- **HR-2016-01251 (sak 2015/2368) Eimskip - lovvalg**
 - Norsk sjømann, norsk arbeidsgiver, arbeidssted norskekysten og norsk territorialfarvann, norsk verneing
 - Skip registrert i Antigua og Barbuda, leid av færøysk selskap med avtale om teknisk drift og bemanning med islandsk selskap
- **Reguleres lovvalgsspørsmålet av norsk IP-rett?**

HR:

- Lovvalg ikke avtalt mlm. partene
- Skipsarbeidslovens virkeområdebestemmelse er en lovvalgsregel
- Spm. om Flaggstatsprinsippet vs. kyststatens jurisdiksjon
- Norske *stillingsvernsregler* er ikke internasjonalt ufravikelige
- **Antiguansk lov regulerer arbeidsforholdet**

Flaggstatsregelverk og kyst- eller havnestats regulering av arbeidsforholdene ombord

- Tidsskriftet Marius nr. 456 (2015)/SIMPLY, prof. Henrik Ringbom (og prof. Erik Røsæg)

Mulighet for norsk regulering av arbeidsforholdene på utenlandskflaggede skip i norske farvann?

- Flaggstatsregulering av arbeidsforhold står veldig sterkt i de internasjonale konvensjonene, selv om kyst- eller havnestatsens samtidige jurisdiksjon for annen lovgivning i noen tilfeller kan gjøres gjeldende
- Havnestatslovgivning:
“All in all, the position of port states in respect to their jurisdiction to impose requirements on foreign ships is both complex and unclear.”
- Angir mulig adgang dersom nær tilknytning til norske havner. Vanskeligere hvis ikke havnetilknytning
- Australsk arbeidsmiljølovgivning på fartøy med nær tilknytning til havn

PETROLEUMSTILSYNET

